

Илияна Димитрова
ЕЗИКОВАТА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ, ИЛИ
ЗА АНГЛИЦИЗМИТЕ В БЪЛГАРСКАТА РАЗГОВОРНА
РЕЧ, КОИТО (ВСЕ ОЩЕ) НЕ СА ОФИЦИАЛНО
ОТРАЗЕНИ В РЕЧНИЦИТЕ НА НОВИТЕ ДУМИ ОТ
2001 г. ДО ДНЕС

Pliyana Dimitrova
LANGUAGE INTERNATIONALISATION, OR ABOUT
THE ANGLICISMS IN BULGARIAN COLLOQUIAL
SPEECH, WHICH ARE NOT OFFICIALLY
DOCUMENTED IN BULGARIAN DICTIONARIES OF
NEW WORDS FROM 2001 TO THE PRESENT DAY

 The article highlights certain anglicisms that have entered the Bulgarian language but are not officially documented in the three dictionaries of new words – those from 2001, 2010, and 2021. The discussion includes insights into the types of borrowed words and the specific areas where the incorporation of English vocabulary is most frequently observed.

Keywords: language internationalisation, colloquial speech, anglicisms

Езиковата интернационализация е процес, чрез който, за да се облекчи езиковото общуване в международен план, се налага определено надмощие на един конкретен език над останалите езици. Както се отбелязва в редица езиковедски и културоложки изследвания, в днешно време в основата на процеса на езикова-

та интернационализация стои английският език (Tananuraksakul 2010; Крумова-Цветкова и кол. 2013: 187; Добрева 2015; Радева 2017: 297 – 298; Tananuraksakul 2021). Доминантността на английския език се обяснява с редица екстралингвистични фактори – технологиите, средствата за масова информация и комуникация, икономиката, културата и въобще с всички аспекти на цивилизационните процеси, които характеризират развитието на човешкото общество (Крумова-Цветкова и кол. 2013: 187; Радева 2017: 297 – 298). Както се отбелязва, „в съвременните икономически и политически отношения доминира влиянието на САЩ“ (Радева 2012: 297). А „когато една страна има водеща роля в определена област на живота, тя дава чрез своя език названия на предмети и понятия от тази област, които се възприемат от останалите народи и се превръщат в част от международната културна лексика“ (Вътов 1995: 303).

Настоящото изследване се фокусира върху някои англицизми, за които, от една страна, не бихме могли с точност да кажем кога са навлезли в българския език, но от друга – е вероятно да се допусне, че процесът на заемане е неотдавнашен, тъй като думите не са регистрирани в речниците на новите думи в българския език (последният от тези речници е издаден през 2021 г.). Разбира се, отсъствието на тези думи в цитираните речници би могло да бъде обяснено и с факта, че дори и навлезли в българския език през последните 5 – 6 години, разглежданите в настоящото изследване англицизми не са достигнали достатъчно висока честота на употреба, за да бъдат част от лексикографските справочници. Интересно би било обаче да се проследи по-нататъшната съдба на тези думи. Ако Българската академия на науките запази тенденцията да издава речници на новите думи в българския език приблизително в рамките на всеки 10 години (последните такива речници са издадени през 2001, 2010 и 2021), възниква въпросът дали бихме могли да очакваме, че разглежданите тук лексеми ще намерят място в следващия планиран речник на новите думи на българския език.

Целта на настоящото изследване е, първо – да документира някои от новите англицизми, навлезли в езика, и, второ, да се опита да хвърли светлина по въпросите за това коя е причината за тяхното заемане и какво е въздействието им върху българския език.

В настоящото изследване данните за англицизмите са събрани чрез системно наблюдение на разговорната реч на младежи на възраст между 14 и 19 години. Данните са регистрирани мануално от формални и неформални разговори. Анализирани са и примери, които илюстрират употребата на съответните англицизми в българската разговорна реч. Примерите са събрани от разнообразни интернет източници – форуми, социални медии, блогове и уебсайтове. Изборът на интернет източници е направен с цел да се уловят актуални тенденции и употреби на английски думи в писмената комуникация, което допълва наблюденията от устната реч.

Ограниченията относно обема на настоящото изследване налагат фокусът да бъде само върху онези англицизми, които според нас са с висока честота на употреба. Подборът е направен на база предварителен количествен анализ. Този подход ни позволява да гарантираме, че анализираният материал отразява актуални тенденции в употребата на английски заемки в българската разговорна реч сред (предимно) младите хора.

Съществителните имена, изглежда, са онази част на речта, която като че ли най-интензивно бива „обогащавана“ с нови думи. Ето някои от тези, които сме регистрирали и които ще коментираме по-подробно по-нататък в изложението: *алайнер*, *аутфит*, *бленд*, *криндж*, *кът*, *пауч*, *пранк*, *фастинг*, *флотация*, *хайп* и *худи*. Трябва да отбележим обаче, че някои от посочените англицизми се употребяват и като прилагателни имена в българския език.

Алайнерът (от англ. *aligner*, или *to align* – ‘to put two or more things into a straight line, or to form a straight line’ (OD) – бълг. ‘да сложа две или повече неща в права линия; да оформя права линия’) е устройство за дентално лечение, използвано за

коригиране на зъбните нередности. Алайнерите са изработени от прозрачен материал, което ги прави по-дискретни от традиционните скоби (брекети). Алайнерите нямат метални елементи, изработват се индивидуално за всеки клиент и лесно се свалят по време на хранене.

Аутфит (от англ. *outfit*) означава ‘облекло, комплект дрехи’ или ‘начин, стил на обличане’. Думата се използва за описание на цялостния външен вид, който може да включва не само основните дрехи (рокля, пола, панталон, блуза), но също така обувките и аксесоарите (шапка, колан, бижута, шал, чанта) и други допълнителни елементи, които допринасят за общия стил. *Аутфит* може да се използва за описание на облеклото, избрано за конкретен повод (напр. *аутфит за сватба*, *удобен аутфит за фитнес*), или просто да описва по-ежедневното облекло (*аутфит в два цвята*; *летен аутфит*; *монохроматичен аутфит*). *Аутфит* е дума, която често се използва в модната индустрия, но и в социалните медии, където хората споделят и обсъждат избора си на облекло и стил.

Думата **бленд** (от англ. *blend*) означава ‘смес (смесица, комбинация) или смесване на две или повече неща’. Често се използва в контекста на храни и напитки (напр. *кафе бленд* (бленд от различни видове кафе), *перфектен бленд*; *вино бленд*) или в козметиката (*масажен бленд* – смес от различни видове етерични масла за масаж).

Думата **криндж** (от англ. *cringe*) обикновено се употребява, за да се опише чувството на смущение, неловкост или неудобство, предизвикано от засрамващи ситуации, на които човек е станал свидетел. В английския език думата може да бъде както глагол, така и прилагателно име. В българския език *криндж* се употребява предимно като прилагателно име в смисъл на ‘лош, нелеп, глупав, неудобен, смущаващ’ (напр. *криндж тениска*, *криндж култура*, *най-криндж шоута*). Когато думата се употребява като глагол, към нея се добавя суфиксът *-вам* (*кринджвам*). Глаголът *кринджвам* означава – ‘1. Смущавам се, чувствам се неловко, чувствам се нелепо, засрамвам се от нещо лошо или глупа-

во, на което съм станал свидетел. 2. Отдръпвам се от някого или от нещо, защото ми изглежда страшно или опасно.’ (напр. *Гледам повторението на „Стани Богат” и кринджвам от непрофесионалното отношение на Билалов. Разочароващо.* <<https://twitter.com/NotPamella/status/1720405404134396089>>).

Кът (от англ. *cut*) в българския език се употребява като съществително име в месарската индустрия, което означава ‘парче месо, отрязано от определена част от тялото на животно (плешка, бут, врат, гърди и т.н.)’ – срв. *Какви продукти (кътове/разфасовки) бихте жалали да видите в тази секция?* (личен архив); *Телешки и говежди стекове и кътове от месо от целия свят* (<https://meatrevolution.com/steak-revolution/>). Заетата от руски език дума *разфасовка* в българския език има подобно на англ. *cut* значение: срв. ‘разрязване на тялото на убито животно на части [...] и категоризиране на месото; разфасоване’ (РБЕ).

Пауч (от англ. *pouch*) е съществително име, което означава ‘мек контейнер или торбичка, предназначен/а да съхранява малки предмети или количества от нещо’. Паучът е вид опаковка, която позволява лесно изваждане на съдържанието. Ето защо се използва предимно за пакетиране на храни и напитки (срв. *Danonino пауч; паучове за кучета и котки; удобен пауч; домашен пауч; бебешки пауч; никотинов пауч* и др.). Много често паучът се свързва с една порция, еднократна доза от съдържанието.

Пранк (от англ. *prank*) е съществително име, което означава ‘шега, пакост’. Разбира се, целта на пранка, както и на всяка шега е да предизвика смях и забавление. Понякога обаче пранкът (пакостта) може да има и неприятни или дразнещи дори стресови последици за човека, към когото е бил насочен/предназначен (срв.: *стресиращи пранкове; пранк грабеж; пранкове за 1-ви април*).

Фастинг (от англ. *fasting*) е терминът, с който се назовава определен период на въздържане от храна. Думата означава ‘пост или периодично гладуване’. Понякога фастингът може да варира – от пълно прекъсване на приема на храна (гладуване) до ограничаване на консумацията на определени видове храна. Ду-

мата фастинг в българския език се употребява както като съществително име, така и като прилагателно име – срв.: *16-часов фастинг; поддържаме фастинг от декември; практикувам фастинг; фастинг хранителен режим; фастинг диета; фастинг режим, фастинг протокол* и др.). Причините за фастинга могат да бъдат различни – здравословни, религиозни, етични, лични и др.

Флотация (от англ. *flotation*) е термин, който означава ‘плаваща терапия’. При тази терапия се използва контейнер, който е пълен с вода и наситен разтвор на магнезиев сулфат, познат още като английска сол. Високата концентрация на сол във водата позволява на тялото да се отпусне и да плава на повърхността на водата без усилия. Този метод на терапия позволява на тялото да се отпусне и да изпадне в състояние на безтегловност. Това води до намаляване на стреса и умората, облекчава болките и напрежението в мускулите, подобрява съня, концентрацията и креативността (срв.: *капсула за флотация; вана за флотация; кабина за флотация; флотация е терапия в хай-тек капсула за безтегловно плаване с цел дълбока почивка, медитация, възстановяване на тялото и изследване на възможностите на съзнанието и ума* <<https://mettaspace.bg/flotaciya>>).

Хайп (от англ. *hype*) е дума, която описва интензивната възбуда и ентузиазъм, с които даден продукт, личност или събитие се рекламират – ‘сензация’. Често тази реклама е преувеличена с цел да привлече голямо обществено внимание. По този начин се увеличава интересът към новия продукт или събитие. Хайпът, точно както и сензацията, може да бъде свързан по-скоро с външното впечатление, отколкото с реалната стойност или качество на продукта или събитието (срв.: *Най-големият хайп и тази година са криптовалутите; Не зная какъв е този хайп по тази книга, но на мене не ми хареса*).

Худи (от англ. *hoodie*) е вид дреха – ‘памучно (спортно) горнище с качулка’, която обикновено се свързва с неофициалния стил на обличане. Худитата са сравнително популярни сред всички възрастови групи и се носят, защото се смятат за удобна,

функционална и топла дреха. Често се свързват с уличната мода и лесно дават възможност за изразяване на личен стил (срв. *худи с щампа; камуфлажно худи; детско худи* и др.).

Ето и няколко примера на англицизми, които се употребяват предимно като прилагателни имена в българския език:

Думата **вайб** (от англ. *vibe*, кратка форма на *vibration*, бълг. *вибрация*) има позитивно конотативно значение. Въпреки че думата произлиза от англ. *vibration* (бълг. *вибрация*), в българската разговорната реч тя се използва метафорично. С нея се описват емоционални състояния, усещания или впечатления, които не са свързани с физическата концепция за вибрация. *Вайб* се използва, за да се опише атмосферата, настроението или чувствата, които се усещат в даден момент, в дадена среда или произлизат от определен човек. Ако мястото, човекът или атмосферата имат „добър вайб“ (или дори са само *вайб*), това обикновено означава, че те създават приятно усещане, положителна атмосфера, добро настроение или имат позитивно излъчване (напр. *вайб нарчето е комплимент; добре дошли в Yoga Vibe!; Vibe Bar; Вайб студио* и др.). Думата *вайб* може да се употребява и като прилагателно, и като съществително име в българския език.

Лексемата **вайръл** (от англ. *viral* с основно значение ‘relating to or caused by a virus’, бълг. ‘свързан с вирус или причинен от вирус’) също се използва метафорично в езика. По подобие на вируса (микроорганизма), който бързо се разпространява от един организъм на друг, в метафоричния си смисъл *вайръл* прехвърля тази концепция в областта на информацията и комуникацията. Думата описва нещо, чието съдържание бързо може „да зарази“ (бързо и широко да се разпространи в) интернет пространството, като достига до голям брой хора. Тоест значението на *вайръл* е ‘широко разпространен в интернет’. *Вайръл* се свързва с видеоклипове, снимки или статии, които бързо стават изключително популярни и се споделят от множество хора в социалните медии, имейли и други платформи. Ето няколко примера от употребата на *вайръл* в интернет пространството: *любимо вайръл видео или*

картина; вайъръл видеоклип, текст или снимка; неприкосновеността на личния живот и вайъръл не вървят заедно.

Думата **крийпи** (от англ. *creepy*) би могла да се преведе като ‘плашещ, страховит, ужасяващ’. Тя описва някого или нещо, което предизвиква усещане за неудобство, страх, ужас. *Крийпи* може да се отнася до разнообразни ситуации, обекти, места или хора, които са странни, необичайни или тайнствени по някакъв начин и носят усещането за нещо неприятно или плашещо. *Крийпи* изразява субективна оценка – това, което е крийпи за един човек, може да не бъде такова за друг. Тази субективна оценка е свързана както с индивидуалните страхове, така и с културните възприятия.

Думата *топ* присъства в Речника на новите думи в българския език от 2010 г. като ‘дреха вид потник, обличан обикновено под друга блуза’ (РНДБЕ 2010: 438) (напр. *дамски топове; елегантни топове; официални топове*). Значението на *топ* в българския речник значително се разминава с тълкуването на *top* в английския език, откъдето думата е заета – срв. *any piece of light clothing worn on the part of the body above the waist* (OD), бълг. ‘всякаква лека дреха, която се носи над талията’. Значението на англ. *top* се сързва с нещо, което е ‘върху, отгоре, на повърхността’ (оттук идва и мотивираността на думата *топ* в значението на дреха – нещо, което се носи отгоре, а не под друга блуза) (напр. *дамски топове; елегантни топове; официални топове*). В българския език навлиза и словосъчетанието **кроп топ**¹ (от англ. *crop top*), което се използва за описанието на дамско облекло, по-късо от обичайната блуза например, облекло, при което част от корема остава непокрита (едно от значенията на глагола *crop* в английски е: ‘to make something shorter or smaller, especially by cutting’ (OD), бълг. ‘да направиш нещо по-късо или по-малко предимно чрез рязане’. Кроп топовете могат да бъдат различни по

¹ Правописът на подобни атрибутивни съчетания с един или два компонента дума/думи от чужд произход от гледна точка на правописните правила за слято, полуслято или разделно писане няма да бъде разглеждан в настоящото изследване.

стил, което позволява да се носят при спортни, елегантни или ежедневни поводи (напр. *дамски кроп топове; модели кроп топове; детски кроп топ*).

Думата **сингъл** (от англ. *single*) означава ‘неженен/неомъжен, необвързан’. В съвременната разговорна реч сингъл се използва да опише човек, който не е във връзка, който няма семеен, брачен, интимен партньор (срв. *живеем в ерата на сингълите; има начин да разбереш дали някой е сингъл*). Въпросът дали думата сингъл в обществото се използва, за да опише необвързания човек като независим и самостоятелен, е интересен и вероятно тепърва ще бъде изследван.

През 2015 г. учените от Института по български език към БАН коментират употребата на прилагателното име **успешен** в кратка бележка, публикувана на уебсайта на Академията, със заглавие *Правилно ли е да се използва „успешен“ за човек?* В бележката се коментира, че най-вероятно тази специфична употреба на **успешен** за човек е семантична калка от английски (вж. БАН). Прилагателното име **успешен** се използва в английски за описание на човек, който е постигнал успехи, добри резултати в дадена област – *achieving desired results, or achieving the result of making a lot of money (a successful architect/doctor/lawyer)* (вж. OD), бълг. ‘постигнат желан резултат или постигнат резултат на спечелени много пари (успешен архитект/лекар/адвокат)’. В езиковата бележка на Института за български език към БАН се отбелязва още, че в българските тълковни речници няма регистрирано значение на **успешен** по отношение на лице, а също и че в последно време се наблюдава честа употреба на словосъчетания от типа **успешен лидер, успешен мениджър**, които са нови за българския език. В заключение се добавя, че новото значение на **успешен** ‘който постига успехи в някаква област или дейност’ ще се утвърди (БАН). Днес в тълковните речници на българския език все още няма регистрирана употреба на **успешен** по отношение на лице (регистрираното значение е само ‘който завършва с успех; сполучлив, благополучен’ (РБЕ). Тоест прилагателното име **успешен** се съчетава единствено със съществителни имена

за нелица. Доказателство за това са и примерите от Българския референтен корпус BultreeBank. Бърза справка показва, че от 300 примера на употреба на прилагателното име в женски род, единствено число – *успешна*, само в един от примерите прилагателното се съчетава със съществително име за лице (срв. „...по мъж Стефанова, е бивша журналистка от международния отдел на в. „Демокрация“, днес успешна бизнесдама...“ (BulTreeBank). Можем още да допълним, че освен посочените словосъчетания *успешен лидер*, *успешен мениджър*, *успешна бизнесдама*, в българския език се наблюдава и самостоятелна употреба на *успешен* по отношение на лица особено когато става дума за пожелания, отправени по повод личен празник на някого – *Бъди успешен/успешна! Бъди здрава и все така успешна!* В английския език например самостоятелната употреба на *successful* е силно ограничена.

Подобен е случаят и с глагола *адресирам*. Значенията на тази дума в българския език са: 1. Поставям адрес на писмо или пратка до някого; 2. Отправлям писмено обръщение към някого; определям за кого е предназначено това, което съм написал (РБЕ). Към значението на този глагол в българския език обаче се добавя и едно от значенията на англ. *to address*, а именно ‘to give attention to or deal with a matter or problem’ (OD) (бълг. ‘да обърна внимание или да се справя с някакъв въпрос или проблем’, срв. *Бих искал да адресирам проблем, който е толкова общ, че изглежда глупав само като го споменавам...*). М. Кузмова коментира, че „словосъчетания като *адресирам проблема/въпроса* и под. трябва да се заменят с подходящи за контекста като: *разглеждам въпроса*, *насочвам внимание*, *решавам проблема* и под.“ (Кузмова 2023).

В българския език наблюдаваме и фразеологични калки от английски език, които се характеризират с все по-честа употреба. Ето някои от тях: *маслинова кожа* (англ. *olive skin*), *да влезеш в обувките на някого* (англ. *be in someone's shoes/put yourself in someone's shoes*), *паникатака* (англ. *panic attack*) и *зона на комфорт* (англ. *comfort zone*).

Словосъчетанието *маслинова кожа* обикновено се употребява, за да опише тъмен цвят на кожата, кожа със загар или с малко жълтеникавозеленикав, а също и маслиновокафяв оттенък. При такъв тип кожа липсва розовочервеникава пигментация.

Да влезеш в обувките на някого означава ‘да се поставиш на мястото на някого’, ‘да влезеш в положението на някого, за да разбереш как се чувства’ (срв.: „Който иска да ме съди, да влезе в обувките ми“; „Трябва да влезеш в обувките на другия, за да го опознаеш“ (личен архив).

Паникатаката (или паническата атака) представлява ‘внезапно чувство на тревожност или страх’. За тези чувства обикновено няма видима причина. Симптомите могат да бъдат учестено дишане или усещане за задушаване, сърцебиене, потене, гадене, болки в корема или гърдите, световъртеж, блед цвят на кожата, изтръпване в крайниците и др. (срв.: „Първото нещо, което е добре да направиш, когато имаш паник атака, е да смениш ситуацията, обкръжението и изобщо състоянието в което се намиращ“; „Паник атаките: как да ги разпознаем и овладеем?“; „Симптоми и лечение на паник атаки“ и мн. др.).

Зона на комфорт означава ‘ситуация, в която човек се чувства удобно’. Обикновено с този термин се описва емоционалното състояние, в което човек се чувства уверен, сигурен и спокоен. В това състояние липсват фактори като стрес, риск, напрежение, тревожност, страх и неизвестност. Преодоляването на границите на личната зона на комфорт изисква смелост и готовност да се изпитат временни неудобства или несигурност, но резултатът често се характеризира с промени и личностно развитие (срв.: „Защо човек трябва да излезе от зоната си на комфорт на всяка цена?; Пет безопасни начина да излезем от зоната си на комфорт; Зоната на комфорт ни кара да се чувстваме достатъчно уютно, защото всичко ни е познато“).

Словосъчетанието *навивам аларма* също е интересно да бъде разгледано в контекста на българския език. Въпреки че реално не се осъществява действието навиване, глаголът *навивам* в това словосъчетание се реализира със значението ‘чрез върте-

не на винт, копче и под. затягам пружината на някакъв уред (часовник, будилник, играчка и под.), за да го приведа в действие' (РБЕ). Значението на *аларма* в Речника на българския език е 'сигнал, знак за тревога; сигнална система' (РБЕ). Според нас словосъчетанието *навивам аларма*, а не часовник или будилник, е силно повлияно от английската дума *alarm*, която се използва точно в такъв контекст – *I've set the alarm for 7.30 (CD)*, бълг. *Навих будилника за 7:30 ч. или Настроих (включих/пуснах) алармата за 7:30 ч.* Ето няколко примера за употребата на *навивам аларма* в българския език: „Успешните хора навиват аларма за лягане“; „Всяка вечер си навивам алармата за 7 часа да свири една песен“; „Навивах си аларма, за да се подсещам да снимам“; „Аз лично си навивам алармата за 8 сутринта“; „Навивам алармата 10 мин. по-рано“ и мн. др. Би било интересно да се проследи развитието на този израз в днешно време – времето на електрониката и цифровите технологии. Словосъчетанието *навивам аларма* би могло да се запази, въпреки че сигналът за събуждане по-често идва от софтуерни настройки на мобилно устройство, а не от часовник или будилник, който изисква навиване. Или употребата на глагола *навивам*, обратно – би могла и да затихне и в комбинация със съществителното име *аларма*, глаголът *навивам* да бъде заменен от *настройвам* или *включвам* например.

Разгледаният дотук езиков материал за употребата на някои англицизми в българския език потвърждава тезата, че заемането на думи е естествен процес в развитието на един език. Този процес отразява както динамичната езикова природа, така и способността на езика да се адаптира и обогатява в отговор на социални, културни или друг вид промени. Причините за навлизането на разгледаните в настоящото изследване англицизми могат да се обобщят като културни и стоящи в основата на популярната култура, медиите и процесите на модернизация и глобализация. Според нас разгледаните тук чуждици от английски език са заети не поради липса на съществуващ еквивалент в български, а именно поради модерни влияния и културни взаимодействия (изключения тук правят думите *флотация* и *алайнер*, които назовават

своего рода технологии и за които с известни условности бихме могли да кажем, че нямат точен еквивалент в българския език). Наблюдаваните езикови калки също показват силното влияние на английския, включително и неговата културна доминантност, върху българския език.

Разбира се, процесът на навлизането на чужди думи няма как да бъде избегнат напълно, но вярваме, че има посоки, при които той може да бъде ограничен. В настоящото изследване, едновременно с разясняването на значенията на всяка от чуждиците, бе направен опит да се предложи и български еквивалент на съответната английска дума. С този скромнен принос се надяваме да покажем, че в конкретните случаи не е непременно необходима чуждица, за да се изрази дадено значение или концепция – за тях вече в българския език съществува дума. Ето защо оставаме с надеждата, че езиковата личност ще самонаблюдава и ще прецизира речта си, доколкото това е възможно, за да се ограничи ненужното използване на чуждици. По този начин употребата на разгледаните тук англицизми може да се окаже временно модерна и ограничена, което ще допринесе за това те да не бъдат повод за скорошно издаване на нов речник на новите думи в българския език.

БИБЛИОГРАФИЯ:

БАН: *Правилно ли е да се използва „успешен“ за човек?* // BAN: *Pravilno li e da se izpolzva „uspeshen“ za chovek?* < https://ibl.bas.bg/ezikovi_spravki/pravilno-li-e-da-se-izpolzva-vuspeshenza-tchovek/ > [03.01.2024].

Вътов 1995: Вътов, В. *Фонетика и лексикология на българския език*. Велико Търново: Абагар. // *Vatov 1995: Vatov, V. Fonetika i leksikologia na balgarskia ezik*. Veliko Tarnovo: Abagar.

Добрева 2015: Добрева, Е. Нови медии, нови медиалекти, глобанглизация. – В: *Нови медии, аудитории, бизнесмодел*. Велико Търново: Фабер, 13–63. // *Dobreva 2015: Dobreva, E. Novi medii, novi*

medialekti, globanglizatsiya. – V: Novi medii, auditorii, biznesmodeli. Veliko Tarnovo: Faber, 13 – 63.

Крумова-Цветкова и кол. 2013: Крумова-Цветкова, Л. и кол. *Българска лексикология и фразеология, том 1, Българска лексикология*. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“. // Krumova-Tsvetkova i kol. 2013: Krumova-Tsvetkova, L. i kol. *Balgarska leksikologia i frazeologia, tom 1, Balgarska leksikologia*. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“.

Кузмова, 2023: Кузмова, М., в. „Аз-Буки“, бр. 14, 06. – 12. IV. 2023 г. // Kuzmova, 2023: Kuzmova, M., v. „Az-Buki“, br. 14, 06. – 12. IV. 2023 g. <<https://press.azbuki.bg/news/novini-2023/broj-14-2023/komisiyata-shhe-adresira-problema/>> [02.02.2024].

Радева 2012: Радева, В. *Български тълковен речник*. София: „Изток-Запад“. // Radeva 2012: Radeva, V. *Balgarski talkoven rechnik*. Sofia: „Iztok-Zapad“.

Радева 2017: Радева, В. *Българска лексикология и лексикография*. София: „Изток-Запад“. // Radeva 2017: Radeva, V. *Balgarska leksikologia i leksikografia*. Sofia: „Iztok-Zapad“.

РБЕ: Речник на българския език. София: Изд. на БАН. // RBE: *Rechnik na balgarskia ezik*. Sofia: Izd. na BAN. <<https://ibl.bas.bg/rbe/>>.

РНДБЕ 2010: *Речник на новите думи в българския език*. София: Наука и изкуство. // RNDBE 2010: *Rechnik na novite dumi v balgarskiya ezik*. Sofia: Nauka i izkustvo.

BulTreeBank: Български национален референтен корпус – BulTreeBank // BulTreeBank: *Bulgarian national reference corpus* – BulTreeBank [17.01.2024] <Clark web system (webclark.org)>.

OD: Oxford Learner’s Dictionaries <Oxford Learner’s Dictionaries | Find definitions, translations, and grammar explanations at Oxford Learner’s Dictionaries (oxfordlearnersdictionaries.com)> [17.01.2024].

Tananuraksakul, 2010: Tananuraksakul, N. An Exploration of English as the Medium and the Message in the “Global Village”: A Case Study. <English_medium_message.pdf> [22.01.2024].

Tananuraksakul, 2021: Tananuraksakul, N. Value and Use of English as a Global Language in a Bulgarian Higher Education Internationalization Context. <Value_and_Use_of_English_as_a_Global_Language_in_a.pdf> [22.01.2024].